

Home>Familierecht en erfenissen>Ouderlijke verantwoordelijkheid: gezag en omgangsrecht

Ouderlijke verantwoordelijkheid: gezag en omgangsrecht

Finland

1 Wat betekent het begrip "ouderlijke verantwoordelijkheid" in de praktijk? Wat zijn de rechten en plichten van degene die ouderlijke verantwoordelijkheid draagt?

De drager van ouderlijke verantwoordelijkheid heeft de plicht de evenwichtige ontwikkeling en het welzijn van het kind in overeenstemming met zijn of haar individuele behoeften en wensen te waarborgen. Het doel van ouderlijke verantwoordelijkheid is bijgevolg nauwe en liefdevolle betrekkingen te realiseren, met name tussen kinderen en hun ouders.

Kinderen moeten verzekerd zijn van een goede zorg en opvoeding, evenals van het toezicht en de bescherming die passen bij hun leeftijd en ontwikkelingsstadium. Kinderen moeten worden grootgebracht in een veilige en stimulerende omgeving, en onderwijs ontvangen dat overeenstemt met hun aanleg en hun wensen.

Kinderen moeten worden grootgebracht met begrip, veiligheid en genegenheid. Ze mogen niet worden onderworpen aan lijfstraffen of anderszins ruw worden behandeld. Kinderen moeten worden gesteund en aangemoedigd onafhankelijk, verantwoordelijk en volwassen te worden (wet betreffende het ouderlijk gezag en het omgangsrecht 361/1983, artikel 1).

De drager van ouderlijke verantwoordelijkheid moet toezien op het welzijn en de ontwikkeling van het kind zoals hierboven beschreven. Daartoe heeft zij of hij het recht om beslissingen te nemen over de verzorging, opvoeding en verblijfplaats van het kind en andere persoonlijke zaken. Bij het nemen van een beslissing moet rekening worden gehouden met de mening van het kind.

2 Wie heeft normaal gesproken de ouderlijke verantwoordelijkheid voor een kind?

Als de ouders van een kind getrouwd zijn op het moment dat het kind geboren wordt, hebben zij beiden ouderlijke verantwoordelijkheid. Als de ouders van een kind niet getrouwd zijn op het moment dat het kind geboren wordt, heeft de moeder ouderlijke verantwoordelijkheid. De ouders kunnen in verband met de bevestiging van het vaderschap afspreken wie het gezag heeft. Als één van de ouders exclusief gezag over het kind heeft en de ouders vervolgens trouwen, krijgen beide ouders ouderlijke verantwoordelijkheid.

3 Kan een andere persoon in plaats van de ouders worden aangewezen, als de ouders de verantwoordelijkheid voor hun kinderen niet kunnen of willen uitoefenen?

Een rechtbank kan het gezag over het kind toekennen aan een of meer personen, met hun instemming, naast of in plaats van de ouders. De beslissing moet worden genomen in het belang van het kind en uitsluitend als er vanuit het perspectief van het kind een dwingende reden is om het gezag toe te kennen aan iemand anders dan de ouders. Als de ouders zijn overleden, moet de sociale dienst maatregelen treffen om ervoor te zorgen dat het gezag over het kind wordt geregeld.

4 Hoe wordt de ouderlijke verantwoordelijkheid geregeld als de ouders van echt scheiden of uit elkaar gaan?

Het gezag en het omgangsrecht moeten altijd worden geregeld met het belang van het kind in gedachten en zodanig dat deze rechten in de toekomst zo goed mogelijk kunnen worden uitgeoefend. De ouders kunnen een overeenkomst over de ouderlijke verantwoordelijkheid sluiten. Als de ouders geen overeenstemming kunnen bereiken, moet het geschil aan de rechtbank worden voorgelegd.

5 Welke formaliteiten moeten in acht worden genomen om onderlinge overeenstemming van de ouders betreffende de ouderlijke verantwoordelijkheid juridisch bindend te maken?

De overeenkomst over het gezag moet op schrift worden gesteld en de ouders kunnen de lokale sociale dienst vragen om ze geldig te verklaren. De sociale dienst moet erop toezien dat de overeenkomst in het belang van het kind is. Een overeenkomst die door de sociale dienst geldig is verklaard, is geldig en uitvoerbaar op dezelfde wijze als een definitieve rechterlijke beslissing.

6 Als de ouders het niet eens worden over de ouderlijke verantwoordelijkheid, wat voor mogelijkheden zijn er dan om het conflict buiten het gerecht om op te lossen?

Als de ouders geen overeenstemming kunnen bereiken, kunnen ze verzoeken om hulp van een gemeentelijke functionaris voor kinderwelzijn of een gezinsmediator. Functionarissen voor kinderwelzijn geven de ouders advies en zijn bevoegd overeenkomsten tussen hen te bekrachtigen. Een geldig verklaarde overeenkomst wordt beschouwd als gelijkwaardig aan een rechterlijke beslissing. Gezinsmediators helpen ouders bij het oplossen van hun geschillen door middel van onderhandeling en kunnen ook helpen bij het opstellen van overeenkomsten. Gezinsmediators moeten er in het bijzonder op letten dat de belangen van eventuele minderjarigen in het gezin worden beschermd.

De rechtbank is bevoegd om te beslissen over het ouderlijk gezag, de woonsituatie, het omgangsrecht en onderhoudsbetalingen (wet betreffende mediation in civiele zaken en bevestiging van schikkingen in algemene rechtbanken 394/2011, artikel 10). Gerechtelijke mediation is een andere procedure dan een rechtsgeding. De procedure kan van start gaan, wanneer een zaak die voor de rechter is, wordt doorverwezen naar gerechtelijke mediation of op rechtstreeks verzoek van de partijen bij het geschil. De mediator is een rechter die wordt bijgestaan door een deskundige, gewoonlijk een psycholoog of een maatschappelijk werker. Een bevestigde overeenkomst wordt beschouwd als gelijkwaardig aan een rechterlijke beslissing. Als er geen overeenstemming kan worden bereikt, wordt de zaak terugverwezen of door de rechter gesloten.

7 Over welke zaken betreffende het kind kan de rechter beslissen als de ouders de zaak aan de rechter voorleggen?

De rechtbank is bevoegd te beslissen over het ouderlijk gezag, de woonsituatie en het omgangsrecht. Zo nodig kan de rechtbank ook een beslissing geven over de rechten en plichten van degene met het ouderlijk gezag en over gedeelde verplichtingen tussen ouders met ouderlijk gezag. In haar beslissing over het omgangsrecht moet de rechtbank gedetailleerd ingaan op de voorwaarden voor bezoek en op de vraag bij wie het kind zal wonen. Over de onderhoudsbetalingen kan ook worden beslist in samenhang met een beslissing over het gezag.

8 Als het gerecht de voogdij over een kind toewijst aan een van de ouders, betekent dit dan dat deze ouder over alle zaken betreffende het kind kan beslissen zonder eerst de andere ouder te raadplegen?

Als het ouderlijk gezag aan één persoon is toegekend, neemt zij of hij alleen alle besluiten met betrekking tot de zorg voor het kind. De rechterlijke beslissing kan echter specifieke bepalingen bevatten over de rechten en plichten van degene met exclusief gezag, waaronder het recht om de verblijfplaats van het kind te wijzigen.

9 Wat betekent het in de praktijk als het gerecht beslist dat de ouders gezamenlijk ouderlijke verantwoordelijkheid dragen?

Ouders met gezamenlijk ouderlijk gezag delen de verantwoordelijkheid voor alle zaken die verband houden met het kind. Als ouders met gezamenlijk ouderlijk gezag gescheiden zijn, nemen ze de dagelijkse beslissingen in verband met het kind afhankelijk van bij wie het kind op dat moment woont. Voor grote beslissingen is dan echter de instemming van beide ouders nodig. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om het wijzigen van de geloofsovertuiging of verblijfplaats van het kind, een buitenlands paspoort en beslissingen over onderwijs en gezondheidszorg.

10 Tot welk gerecht of welke instantie moet ik mij wenden om een verzoek betreffende ouderlijke verantwoordelijkheid te doen? Aan welke formaliteiten moet ik voldoen en welke documenten moet ik bij mijn verzoek voegen?

Een schriftelijk verzoek om het gezagsrecht of het omgangsrecht moet worden ingediend bij de districtsrechtbank (käräjäoikeus) van de verblijfplaats van het kind. Het verzoekschrift kan worden ingediend door een of beide ouders, door de voogd of door de sociale dienst. In het verzoekschrift moeten een vordering en de gronden voor die vordering worden voorgelegd. Documenten die als ondersteunend bewijs zullen worden gebruikt, moeten worden bijgevoegd. Het verzoekschrift moet worden ondertekend en persoonlijk of door een gevolmachtigde vertegenwoordiger worden ingediend bij de districtsrechtbank. Het verzoekschrift kan ook per post of per fax worden ingediend. De zaak wordt aanhangig wanneer het verzoekschrift door de districtsrechtbank is ontvangen.

11 Welke procedure geldt in deze zaken? Is er een spoedprocedure?

In voogdijzaken wordt de wet betreffende het ouderlijk gezag en het omgangsrecht toegepast. Volgens deze wet moet de rechtbank, wanneer zij een zaak over het gezagsrecht of het omgangsrecht behandelt, de ouders en de voogd in de gelegenheid stellen het woord te voeren. Het kind kan in de rechtbank worden gehoord, als er dwingende redenen zijn waarom dit noodzakelijk is om de zaak tot een oplossing te brengen. Gewoonlijk krijgt de rechtbank ook een verslag van de sociale dienst over de situatie van het kind.

Wanneer de zaak in behandeling is, kan de rechtbank een voorlopige beslissing geven over de vraag bij wie het kind moet wonen en over het omgangsrecht en daarmee samenhangende voorwaarden. In bijzondere situaties kan de rechtbank het tijdelijke gezag toekennen, totdat de definitieve beslissing wordt gegeven. Tegen een voorlopige beslissing kan geen beroep worden ingesteld. Zij is van kracht tot de rechtbank een definitieve beslissing geeft.

12 Kan ik een vergoeding krijgen van de kosten van rechtshulp en de procedure?

In voogdijzaken is rechtsbijstand beschikbaar. De toegang tot rechtsbijstand is afhankelijk van het persoonlijk inkomen. Meer informatie over rechtsbijstand in Finland vindt u [hier](#).

13 Is het mogelijk in beroep te gaan tegen een beslissing over ouderlijke verantwoordelijkheid?

Tegen een beslissing van een districtsrechtbank kan beroep worden ingesteld bij het hof van beroep (hovioikeus).

14 Als het nodig is zich te wenden tot een gerecht of een andere instantie om een beslissing over ouderlijke verantwoordelijkheid ten uitvoer te leggen, welke procedure moet ik dan toepassen?

Beslissingen over ouderlijke verantwoordelijkheid worden uitgevoerd volgens de bepalingen van wet 619/1996 op de uitvoering van beslissingen inzake het gezagsrecht en het omgangsrecht. Een verzoek om uitvoering moet schriftelijk worden ingediend bij de districtsrechtbank van de plaats waar het kind of de wederpartij zijn of haar verblijfplaats heeft. Als de beslissing minder dan drie maanden geleden is gegeven, kan echter een gerechtsdeurwaarder worden verzocht een beslissing inzake ouderlijke verantwoordelijkheid uit te voeren. De beslissing moet bij het verzoekschrift worden bijgevoegd.

Na ontvangst van het verzoekschrift en een verklaring van de wederpartij zal de rechtbank gewoonlijk een mediator van de sociale dienst aanwijzen om de zaak te behandelen. De mediator neemt contact op met de ouders en bespreekt de zaak met hen en, zo mogelijk, met het kind. De mediator probeert ook een gezamenlijk overleg met beide ouders tot stand te brengen. Vervolgens brengt de mediator verslag uit aan de rechtbank, waarna deze een beslissing over de zaak geeft. De rechtbank kan ook opdracht geven het kind door een arts te laten onderzoeken.

Als de rechtbank tot het oordeel komt dat de beslissing over de ouderlijke verantwoordelijkheid moet worden uitgevoerd, is de wederpartij verplicht het kind over te dragen. De beslissing kan kracht worden bijgezet met een voorwaardelijke boete. In laatste instantie kan het kind met dwang worden gescheiden van de partij die weigert gehoor te geven aan de beslissing.

Als een districtsrechtbank opdracht heeft gegeven een kind met dwang weg te halen, kan de mediation op verzoek van de gerechtsdeurwaarder toch nog worden voortgezet.

15 Wat moet ik doen om een beslissing over ouderlijke verantwoordelijkheid die door een gerecht in een andere lidstaat is gegeven, in deze lidstaat te laten erkennen en ten uitvoer te laten leggen?

[Verordening \(EG\) nr. 2201/2003 van de Raad](#) wordt toegepast bij de erkenning van beslissingen over ouderlijke verantwoordelijkheid die zijn gegeven in een andere lidstaat en binnen de werkingssfeer van de verordening vallen. De verordening is niet van toepassing in Denemarken.

Volgens de verordening wordt een beslissing over de ontbinding van een huwelijk in de andere lidstaten erkend, zonder dat daartoe enigerlei procedure vereist is. Elke belanghebbende kan echter een verzoek om een beslissing houdende erkenning of niet-erkenning van de beslissing indienen. Het verzoekschrift wordt in Finland ingediend bij de districtsrechtbank van de verblijfplaats van het kind.

Beslissingen over de ouderlijke verantwoordelijkheid die zijn gegeven in Denemarken en in Zweden en andere beslissingen over de ouderlijke verantwoordelijkheid dan die welke krachtens de bovengenoemde verordening zijn gegeven, worden uitgevoerd op basis van de wet van 1977 betreffende de erkenning en uitvoering van noordse vonnissen inzake civielrechtelijke vorderingen (laki yksityisoikeudellista vaatimusta koskevien pohjoismaisten tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta 588/1977). Er wordt geen afzonderlijke bevestiging van de erkenning van de beslissing gegeven.

Verzoeken om de uitvoering van een beslissing worden ingediend bij de districtsrechtbank.

Alle andere beslissingen van buitenlandse rechtbanken over ouderlijke verantwoordelijkheid worden in Finland zonder verdere bevestiging erkend. Op verzoek kan het hof van beroep van Helsinki (Helsingin hovioikeus) echter de erkenning of niet-erkenning van een beslissing in Finland bevestigen. Het verzoek om uitvoering van een uitvoerbare beslissing over het gezag wordt ingediend bij de districtsrechtbank van de plaats waar het kind of de wederpartij zijn of haar vaste of tijdelijke verblijf heeft (Zie vraag 14 hierboven voor meer informatie over uitvoeringsprocedures).

16 Tot welk gerecht in deze lidstaat moet ik mij wenden om mij te verzetten tegen de erkenning van een beslissing over ouderlijke verantwoordelijkheid die is gegeven door een gerecht in een andere lidstaat? Welke procedure is in dit geval van toepassing?

Hiervoor geldt dezelfde procedure als de procedure die bij vraag 15 wordt genoemd.

17 Welk recht wordt door het gerecht toegepast in een proces over ouderlijke verantwoordelijkheid waarbij het kind of de partijen niet in deze lidstaat wonen of verschillende nationaliteiten hebben?

Het Finse recht is van toepassing op procedures betreffende ouderlijke verantwoordelijkheid die in Finland worden gevoerd.

Deze webpagina maakt deel uit van de website [Uw Europa](#).

Al uw [feedback](#) over de verstrekte informatie is welkom.

This webpage is part of an EU quality network

Laatste update: 15/02/2024

De verschillende taalversies van deze pagina worden bijgehouden door de betrokken EJV-contactpunten. De informatie wordt vertaald door de diensten van de Europese Commissie. Eventuele aanpassingen zijn daarom mogelijk nog niet verwerkt in de vertalingen. Het EJV en de Commissie aanvaarden geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor informatie of gegevens in dit document of waarnaar in dit document wordt verwezen. Zie de juridische mededeling voor auteursrechtelijke bepalingen van de lidstaat die verantwoordelijk is voor deze pagina.